

Ljubljana, 23./XII. 1921. — I./9.

Emil D. Stefanović
lastnik in odgovorni urednik.

Vsem. *)

Strašen, do sedaj še nepoznan glad divja v daljnji Rusiji. Na stotisoče človeških življenj je postalo njegova žrtev. Milijoni drugih pričakujejo svojega pogina v času hude ruske zime: Življenje pet milijonov otrok, nosilcev boljše bodočnosti je v opasnosti. Pokrajini, ki je redila 20 milijonov ljudi in razen tega za lagala s kruhom mnogo drugih dežel — Nemčijo, Italijo, Anglijo, grozi, da se izpremeni v neobljudeno puščavo. Potrebna je široka, hitra pomoč.

Ruska država s svojimi silami ne more dati te pomoči. Izmučena po notranji in zunanji vojni, poražena po neplodovitosti ne samo v gladujočih pokrajinah, ampak tudi v drugih rodovitnih gubernijah, more pri vsem svojem napenjanju nuditi pomoč le v omejenem obsegu mestom, uničenim po gladi. Ona nikakor ne more s svojimi lastnimi silami vzpostaviti razrušeno gospodarstvo in podeliti kmetom gladujoče pokrajine semen in poljedelskih orodij.

To nalogo je mogoče izvršiti le potem kredita v širokem, mednarodnem obsegu. Ni tu govora o miloščini ruskemu narodu. Bogata ruska zemlja lahko vrne vse, kar se bo dalo ruskemu narodu za razvoj njegovih proizvodnih sil. In priteči na pomoč ruskemu narodu se ne

*) Oklic mednarodne konference pomoči rusk. gladujočim.

sme samo iz sočustvovanja. Od usode Rusije zavisi gospodarska bodočnost vsega sveta. Brezposelnost, ki tlači Ameriko in Anglijo ne oslabi, beda ljudstev srednje Evrope se ne zmanjša vse dotlej, dokler se ne dvigne kupovalna sila ruskega naroda, dokler se ne razvijejo njene proizvodne sile.

Pogoje, stavljene ruski vladi za prejem kredita, je ta sprejela. Kljub temu umira ruski narod še dalje od gladne smrti in njegove sile pešajo.

Rane, ki se s tem zadajajo gospodarskemu življenju vseh narodov, postajajo z vsakim dnem globlje in bolestnejše.

Temu neznosnemu položaju je treba čim prej napraviti konec. Pozivljamo vse poštene ljudi, naj bo središče njihovega javnega delovanja vprašanje o podelitvi kredita Rusiji. Tisk brez razlike naziranj, javni shodi vseh strank in organizacij, predstavništva in parlamenti se morajo neprestano baviti s tem vprašanjem in ga praktično rešiti še do prihoda pomladi. Civilizirano človeštvo se ne pokrije samo s sramoto, ampak si zada najglobljo rano, če dopusti, da ostane plodovita ruska zemlja v bodočem letu neobljudena in neobdelana, če ne dopusti, da se porodi k novemu življenju s skupno pomočjo vseh narodov.

V imenu mednarodne konference.

Predsedništvo.

Pomoč ruskim gladujočim in Jugoslavija.

Ker smo v eni zadnjih številkih prinesli seznam dosedanjih daril ruskim gladujočim in ker danes prinašamo poziv mednarodne konference v Berlinu, da priteče ves svet na pomoč gladujočemu Povolžju, se nam zdi neobhodno potrebno, da spregovorimo malo več besedi o stališču oficijelne Jugoslavije na pram tej akciji.

Vse dežele vsega sveta pošiljajo prispevke za ruske gladujoče. Delavske organizacije vsega sveta tekmujejo med seboj v tej človekoljubni akciji.

Samo o Jugoslaviji ni ničesar slišati. — Ona nima denarja za gladujočega ruskega kmeta, ki mu je suša uničila ves trud njegovega dela, ona ima denar samo za Denikinove in Vranglove oficirje in bande, ki so se nateple od vseh strani v Jugoslavijo. Zveza narodov je v Genevi sklenila, da se določi rok, po katerem se ruske kontrarevolucionarje ne bo več smatralo za begunce in se jim zato ustavi vse podpore. Ali v imenu Jugoslavije je g. Jovanović izjavil, da bo naša vlada še nadalje podpirala Vranglovce in ostale ruske emigrante, da s tem izkaže vsaj nekoliko hvaležnosti do brotnici, Rusiji. — (G. Jovanović misli namreč bivšo, carsko Rusijo.) Jugoslavija vztraja torej trdno na svojem reakcionarnem stališču glede Rusije. Dočim ko se vrši med Rusijo, Nemčijo, Anglijo, Italijo itd. redna trgovina in promet, dočim ko ves civilizirani svet priznava obstoj sovjetske Rusije, pozna naša vlada

še vedno samo za vekomaj umrlo, carsko Rusijo. Njej se smilijo izdajice ruskega naroda, ki razkošno žive v tujini in prirejajo veselice in pijančevanja na zdravje ruskega carstva; ne sliši pa stokanja in boli milijonov ruskega ljudstva, ki se bori na življenje in smrt. V svoji naklonjenosti do zloglasnih Vranglovih beguncev gre tako daleč, da škoduje interesom domačega naroda. Dočim ko naši ljudje ne dobe nikake službe, nikake brezposelne podpore, uživajo ti ruski Vranglovci mastne plače po ministrskih pisarnah v Beogradu in vrhu tega še begunske podpore. Medtem ko postaja položaj proletarijata vedno obupnejši, troši vlada milijone in milijone za te temne elemente reakcije.

»Socijal«-demokratije, kot »edini delavski voditelji« podpirajo kakor vedno s svojo politiko tudi to reakcijo. Mesto, da bi sklicali javne shode za priznanje sovjetske Rusije, mesto da bi organizirali pomoč ruskim gladujočim, psujejo to Rusijo in polnijo svoje žepke. — Tako umazane in ostudne politike še ni vodila do danes nobena »delavska« stranka. Seveda kdo bo pa bogatel, kdo bo pa denunciral in se vozil v avtomobilih, če bodo oni skrbeli za gladujoče množice v Povolžju?

Jugoslovanska javnost, dokaži svoje Slovianstvo s tem, da prisili našo vlado, da prizna sovjetsko Rusijo, kakor so jo druge države, da ruske Vranglovce pošle nazaj v domovino graditi pomlajeno Rusijo in da priskočijo čim prej na pomoč mili-

ionom gladujočih delavcev in kmetov v zapuščenem, nekdanj najrodovitnejšem delu Evrope. — V nasprotnem slučaju odeneš svojo vse-slovianstvo in svojo človekoljubnost v neizbrisno sramoto. In mogočni ruski narod bo povrnil tvoje izdajstvo v njegovem najkritičnejšem trenutku. — Seveda, od tega te zadržuje predsodek, da s tem pomagaš boljševikom! Tu ne gre za to, ali je gladujoči boljševik ali protiboljševik, tu gre za rešitev — človeka, za rešitev Evrope in celega sveta sploh. Uživi se že vendar enkrat v

dejstvo, ki ga priznavajo velesile same, da se more rešiti opustošeni svet edino s sodelovanjem Rusije. Brez vzpostavitve Rusije, je onemogočena tudi vsaka vzpostavitev izsesane Evrope! — Rusije pa ne boste vzpostavili s podpiranjem Vranglovcev, Denikinovcev i. dr., ker oni so zapustili svoj narod in postali s tem mrtva veja ruskega naroda. Prokletstvo njihovega naroda jih bo spremljalo v grob.

Vse politične stranke pa pozivljamo, da izrečejo o tem velevažnem vprašanju jasno svoje stališče!!

Ne igrajte se z ognjem!

Po podatkih in pritožbah, ki prihajajo na naše uredništvo vsak dan, se je vršilo v zadnjem času čez 1000 hišnih preiskav pri delavcih in kmetih v Sloveniji.

Vse te hišne preiskave so bile brezuspešne in niso pokazale najmanjšega uspeha, ki ne bi odgovarjal zakonu in odredbam.

To dejstvo nam dokazuje, da so bili vsi odloki političnih oblastev pravno neutemeljeni in da so se izdali le tja v en dan.

Mi spoštujemo zakon, hočemo pa tudi, da oblasti, ki so čuvarice zakona, same ne kršijo.

Hišne preiskave so se vršile proti duhu in formalnostim, ki jih predpisuje čl. 11 ustave kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, s tem, da se v veliki večini niso vršile v prisotnosti dveh državljanov in obenem tudi v odsotnosti prizadetega.

To kršenje pa izvira iz tega, da policijski uradniki ne poznajo natančno predpisov čl. 11 ustave in izvršujejo

svojo službo večkrat kakor rokavničarji, ki udirajo v tuja stanovanja.

Poučite jih vendar, preden jih pošljete v službo.

To protiustavno uradovanje se je vršilo v večini na podlagi volilnih imenikov in kandidatnih listin.

To je nova protizakonitost, ki krši določbe volilnega zakona, ki predvideva strogo kazen za vsakogar, ki bi preganjal državljane radi izvrševanja aktivne in pasivne volilne pravice.

Opozorjamo pokrajinskega namestnika, da pusti svoje oblasti temeljito poučiti, kdaj in pod katerimi pogoji se v smislu ustave lahko vrše hišne preiskave.

V interesu reda je, da se zakon spoštuje predvsem od tistega, ki je poklican, da ga čuva.

Prizadete pa pozivljamo, da nam v bodoče vpošljejo odloke v informacijo in tozadevne priče, da zamorejo uložiti tožbo proti organom, ki se ne bi držali natančno predpisov ustave.

Današnje naloge proletarskega razreda v Jugoslaviji.

II.

Ujedinjenje proletarskega razreda Jugoslavije.

Eden od osnovnih predpogojev uspešnega boja proletarskega razreda proti ujedinjenemu kapitalizmu je: **ujedinjenje vseh proletarcev** Slovencev, Hrvatov, Srbov in vseh drugih narodnosti Jugoslavije v močan politično - gospodarski proletarski blok.

Tri leta so se najzavednejši proletarci prizadevali na vse mogoče načine, da združijo razkosani jugoslovanski proletarijat v enotno armado. Jugoslovanska buržoazija, ki tako rada jeclja o narodnem ujedinjenju, kadar s to frazo prikriva svoje špekulacije in svoj profit, je stavljala temu prizadevanju vedno zapreke. Ona je prepovedala leta 1920. skupni strokovni kongres, ki bi poglobil in utrdil temelje ujedinjenja,

ki jih je postavil kongres ujedinjenja. Kot najizkušenejše svoje hlapce in agente je poslala buržoazija v boj proti proletarskemu združenju socialdemokratske strokovne birokrate in pa med železnčarje nar. socijaliste.

Le-ti so tri leta neprestano vodili boj proti ujedinjenju srbskega, hrvaškega in slovenskega proletarijata z gesli, katere so zajemali iz bogatega besednjaka vseh meščanskih separatistov: navajali so organizacijsko nesposobnost hrvaških in srbskih proletarcev, govorili so o balkanskih razmerah med srbskim delavstvom, grabeč med tem blagajne, okoli katerih so sedeli razni Čobalovci in obrekovali srbske proletarce, da jim je samo za »kase« itd.

Tako se je zgodilo, da je buržoazna reakcionarna ofenziva našla

„DELAJSKE NOVICE“ izhajajo vsak petek.

Uredništvo in upravnništvo: Turjaški trg 2.

Letna naročnina 96 K
mesečna naročnina 8 K

Posamezna številka 2 K.

delavstvo ne dovoli pripravljeno. Ali delavstvo bi se vendar lahko uspešno borilo proti ofenzivi reakcije, da niso socijal-izdajalci v odločnem momentu zahrbtno napadli razredno zavednega proletarijata in postali agentje reakcije in njeni izvrševalci med proletarskim razredom. Na ta način so po pravici zaslužili ime policaj-demokrati. Celo demokratični del buržoazije (Protić in drugi) z gnusom zro na to sramotno vlogo bivših delavskih voditeljev, ki najvestneje izvršujejo policijske odredbe reakcionarnega režima.

S takim svojim delom so izrazili reakcionarnem ugledu pot med proletarijat. Jasen vzgled za to je dr. Žerjavova »Unija«, Radičev »hrvatski radnički savez«, »Zvonaši« in drugi, ki se širijo med delavstvom z izrazito separatističnimi gesli: proč od Beograda!

Ta razdor pospešujejo tudi klerikalci, ki skušajo ustanavljati in širiti svoje politično-katoliške strokovne organizacije. Vsakemu delavcu je jasno, da versko prepričanje ne more tvoriti podlage delavskim organizacijam. Organizacija delavstva na verski podlagi samo neti versko sovraštvo in versko nestrpnost. To velja posebno za Jugoslavijo, kjer

imamo delavstvo raznih veroizpovedi. Združenje delavstva na verski podlagi je torej absolutno nemogoče. **Združitev pa je prvi predpogoj pravi in uspešni proletarski borbi.** — Zato je vsak poskus, organizirati take strokovne in gospodarske organizacije, po svojem bistvu proti delavski, a v sedanjem času taki poskusi direktno ojačujejo obstoječo reakcijo.

Razredno zavedni proletarijat mora z vsemi svojimi močmi voditi boj proti vsem, ki razširjajo kapitalistično-separatistična gesla med proletarijat. **V prvi vrsti se mora združiti proletarijat Jugoslavije, ker je to prvi in glavni predpogoj nadaljnji uspešni borbi in ujedinjenju s svetovnim proletarijatom.**

Proti lažisocijalističnemu ujedinjenju policijsko-demokratskih voditeljev — Kristanovcem, Koračevcem, Zvenašem in Topalovičevcem — morajo razredno-zavedni proletarci nadaljevati svojo triletno borbo za ujedinjenje delovnih množic, za **ujedinjenje vsega proletarskega razreda mest in vasi.**

In podlaga za to ujedinjenje delovnega ljudstva mora biti boj proti »Obznani« in »zakonu o zaščiti države«.

Izjava!

»Slovenski Narod« je pretekli teden denunciral »Delavske Novice«, da so komunistično glasilo, katerega lastnik in odgovorni urednik je g. Emil Stefanović.

To se pravi, zaustavite »Delavske Novice« in vrzite Stefanovića v zapor, ker je v državi nevaren element.

Z isto pravico smo posluženi mi sumničiti gg. Rasto Pustoslemška in Govekarja takega dejanja.

Cedna gospoda!

Izjavljamo, da smo začeli izdajati edino iz vzroka, ker se mora danes pravemu čutu človeka upirati nezakoniti način, katerega se poslužujejo neodgovorni politični organi, da gonijo nezaščitene delavske mase v brezno trpljenja in boli.

Razumno je, da se k »Delavskim Novicam«, ki ščitijo s čistimi rokami brez pravnega in izkoriščenega človeka, zatekajo med drugimi tudi bivši komunisti, ki odobrujejo njihovo stvarno in resno pisanje.

V tem zmislu smo poslali »Slovenskemu Narodu« in »Napreju« kratek popravek, v katerem dementiramo, da bi bili mi protidržavno glasilo. Tega popravka ta dva lista v svoji poštenosti, katero drugače pri vsaki priliki udarjata, nista priobčila.

Na podlagi teh dejstev naj javnost sama sodi, kje je poštenost in kje je ni.

Ljubljana, 20. decembra 1921.

Stefanović Emil, glavni urednik »Delavskih Novic«.

Strokovni pregled.

Konferenca vseh strokovnih organizacij Jugoslavije.

Glavni radnički savez, opći radnički savez in strokovna komisija so se ujedinili v tem, da se skliče dne 7. in 8. januarja 1922 v Beogradu v sedanjim Socijalistični dom državno strokovno konferenco z dnevnim redom: 1. Otvoritev konference. 2. Verifikacija delegatov. 3. Volitev predsedništva konference. 4. Ujedinjenje vseh delavskih strokovnih organizacij v eno centralno inštanco pod imenom »Zveza delavskih sindikatov Jugoslavije«. 5. Zaključitev konference.

Na to konferenco pošljejo po tri de-

legate: glavni radn. savez iz Beograda in Sarajeva, opći radnički savez iz Zagreba in Sarajeva, medusavezni sindikalni odbor iz Beograda in strokovna komisija iz Ljubljane. Po enega delegata v se strokovne zveze in podzveze in vse krajevne strokovne organizacije.

Pismo ministru za socijalno politiko.

Te dni je »sekretariat medusaveznog sindikalnog odbora« poslal na omenjeno ministarstvo pismo zaradi terorja, ki se še danes vrši nad delovnim razredom in njegovimi strokovnimi organizacijami. Poslanica je sledeče vsebine:

korak bolešno vtisnil v njene prsi in povzročil bolesten stok.

Čudovita, nerazumljiva si ti, ruska stept!

Desetletja tavam okrog brez cilja kot Nomad brez strehe, brez pota in steze, po tvojem obrazu, nesrečna zemlja... in nikjer nisem mogel srečati drugega kot solze, bolesterpolne vzdihne... Često sem se obrnil na te z vprašanjem:

Kaj si tako žalostno zatopljena v misli moja srčna ljubljanka?... Ona pa molči ugankepolna, gube njenega trpečega obraza se nočejo uglasiti in solze tečejo... tečejo...

Čudim se, zakaj ni v mojem lastnem življenju nikake radosti in da bežim kot potnik pred življenjem, begam, kakor da bi mi kdo sledil za petami... to je pač ječanje moje trpeče zemlje, kar me preganja...

Daleč v globoki temi vidim migljati samotno luč. Vidi se popolnoma blizu, ali jaz poznam varljivi soj nočnih luči in pravim svojim utrujenim ranjenim nogam: Ne morem vam tako kmalu dovoliti počitka... In

Gospodu ministru za socijalno politiko Beograd.

Gospod minister!

Z odlokom ministrskega sveta in s sklepom g. ministra za notranje zadeve poa Pov. J. B. št. 5992, dne 23. maja 1921. l. je dovoljeno delo vsem delavskim strokovnim organizacijam v Jugoslaviji, na podlagi strankarske nevtralnosti.

Od tedaj je minulo celih šest mesecev in ves ta čas šestih mesecev so bile strokovne organizacije stalno zaprte! Poslednje dni poskuša delovni razred — prisujen po strahovitom gospodarsko-finančnem polomu, ki je zadel našo zemljo poleg drugega, — da otvori svoje strokovne organizacije, da potom njih omogoči obstanek sebi in svojim družinam, uoreč se proti neizmernemu izkoriščanju od naše nekulturne buržoazije.

Zal moramo konstatirati, da je našo deželo dolevla ne samo gospodarsko-finančna kriza, ampak da je vlada SHS, napačno razumevajoč socijalno politiko in ker se ni mogla iznajti v novo-nastalih socijalnih problemih, vodila in še vodi vseskozi reakcionarno politiko napram delovnemu razredu naše države, upropaščenem po tako dolgotrajnih vojnah.

Kak socijalno-gospodarski faktor je delovni razred v moderni državi, mislimo, gospod minister, da vam ni treba še posebej naglašati. Toda kljub jasnemu sklepu ministrskega sveta in sklepu g. ministra za notr. zadeve, delajo pokrajinske in lokalne policijske oblasti še nadalje ovire in ne dopuščajo dela strok. organizacij.

V Vojvodini je redko mesto, v katerem je krajevna oblast dopustila delo strok. org. V Bosni in Hercegovini se vrše izjemne zapreke. V Hrvatski in Sloveniji isto tako. Dalmaciji, Črni gori in Makedoniji se ne godi bolje, pa tudi Srbiji — dežela demokracije ne zaostaja v šikaniranju in orijentalnem pojmovanju potreb in pravice celega razreda.

Z delavci se postopa kakor z izrodki — zelo često kakor z živino, mesto lopovov in goljufov se zapirajo delavci, pretepajo in mučijo jih na vse mogoče načine. Skratka, napram delavcem in njihovim organizacijam se vodi politiko, ki nikakor ni dovoljena za moderno družbo.

G. minister, politika, ki se jo vodi napram delovnemu razredu, direktno nasprotuje obstoječi državni ustavi, kajti členi 4., 5., 7., 10., 11., 13., 14., 17., 23., 31., 33., drugače kaznujejo državljane, in potemtakem gotovo tudi delavce v tej državi, kakor to v praksi delajo drž. politične oblasti. — O zakonu o delu da sploh ne govorimo.

Gospod minister, v zvezi z gori navedenim se naprošate, da v imenu reda in miru v državi — končno je to tudi vaša dolžnost — da izposlujete hitro odredbo o otvortvi del. strok. organizacij v celi državi in dovolitev dela v istih. Skrajni čas je, da se preneha s

preganjanji delovnega razreda in njihovih gospodarskih organizacij, ki jih zakonit dovoljujejo.

Beograd, decembra 1921 l.

Sekretariat Medusaveznog Sind. Odbora.

Od ofenzive proletarijata do ofenzive kapitalizma.

Francosko ministarstvo dela je izdalo neke podatke o delavskih plačah. Ti podatki so zelo zanimivi, ker vidimo iz njih razvoj kapitalizma in delavskega gibanja v zadnjih časih.

Dočim ko se je življenje v zadnjih časih zelo podražilo, so delavske plače ostale skoraj iste. Najpoučnejši in najznačilnejši je oddelek o stavgah.

Nekdaj so se vršile stavke za povišanje mezd, kakor tudi za povečanje ugleda delavskega razreda, t. j. več ali manj politične stavke.

Ali poslednji čas se vrše skoro izključno samo gospodarske stavke. Medtem ko je bilo l. 1913. od vseh stavk samo 62 odstotkov meznega in druge političnega pomena, je v l. 1917. že 84 odstotkov izključno meznih stavk, v 1917 l. 90 odstotkov, 1918. l. 84 odstotkov in 1919 l. 79 odstotkov. Delavstvo, ki mu grozi uničenje po draginji, začne torej energično borbo za zboljšanje svojega gmotnega položaja.

Ali potem pa pride doba splošne gospodarske krize. Podjetniki pričenjajo zniževati delavske plače, pri čemer zlasti porabljajo v svoje zlobne namene brezposelnost.

Delavci ne vršijo več ofenzivnih stavk za zvišanje plač, ampak so prisiljeni, da se bore proti znižanju plač.

Prve tri mesece tega leta je samo 8000 delavcev zahtevalo zvišanje plač, in 113.000 delavcev pa skušajo ohraniti svoje plače, ali ti njihovi poskusi v večini slučajev propadejo.

Te številke ne osvetljujejo samo gospodarskega položaja Francije, ampak vsega kapitalističnega sveta sploh in s tem tudi Jugoslavije, kjer je položaj v splošnem ravno tak. Razlika je samo ta, da je jugoslovanski proletarijat v tem letu še v mnogo slabšem položaju kakor ostali proletarijat. Jugoslovanski proletarijat se vsled buržuaznega terorja in reakcionarne vlade ni mogel boriti ne le za zvišanje plač, ampak se tudi ni smel boriti proti ofenzivi kapitalizma, ki je z zakonom o zaščiti države postavil celokupni proletarijat izven zakona in mu odvzel osnovne državljanske pravice, tako da danes lahko podjetnik postopa z delavcem kot s psom.

In danes stojimo zopet pred ponovnim podraženjem življenjskih sredstev. Kako bo delavstvo nastopilo v tem času poostrove že sicer tako velike gospodarske krize, je odvisno od njega samega.

Če bo pokazal svojo razredno zavest, če bo v tej svoji razredni zavesti tudi vztrajal, je zmaga njegova.

Vsaka vas svojega zaupnika!

V. Panin — K —

Slike iz bivše Rusije.

Tlačanstvo.

Nepričakovano hitro pada nočna tema na stepe — — — človeku se zdi, kakor da bi nevidna roka v gigantskem zamahu razprostrla neizmerno dolgo žalno oblačilo nad licem ruske zemlje, utrujenem in izmučenem — — —

Na temnomodrem, črnomodrem nebesnem oboku se kažejo bojazljive zvezde, kakor da bi se ne upale svetlo zasvetiti... boječe migljajo kakor tresoč se plamen sveč pod pustimi oboki svetlišča ob samotni, zapuščeni rakvi...

Če prisluškuješ, zadone v nočni temini tisočeri različni zamolkli glasovi... nekaj tiho ječi... nekdo brldko joče... obupano, brez nade se utrta globoko plakanje izmučenim prsim... mrzla groza te prevzame, bojiš se storiti korak, kajti zdi se ti, kot da bi bila ranjena mati zemlja zmučena... kot da bi se ji sleherni

kaj je to za eno počivališče. To ni niti vas, niti naselbina, vem, to je nočni stan za konje. In vendar je to neskončno blagodejno, čutiti v temi poleg sebe človeško bitje... slabotni plamen čuvajnega ognja sicer ne greje zelo, ali on tiho uspya moje blodeče misli, moja prodirajoča razmišljanja... Požurim se in hitim.

Neki pes laja in teče proti meni. »A-u! A-u! Barboska!« Od čuvajnega ognja sem zadoni jasen otroški glas, ki hkrati nehote in pomirjačo kliče psa.

»Bratec, ali hočete psa prikljati?« kričim v smeri ognja, in dolgo še doni odmev mojih besedi v stepi, in dolgo se mi še nekdo roga »Ue!«

»Pridi sem, človek, kar brez strahu!« — zadoni v odgovor starčkov tenak glasek, in v soju ognja vidim, da nekdo vstaja in se pomika v smeri proti meni, pri čemer nehote godrnja na psa:

»Barboska, nehaj vendar, gobec!« Grem v smeri glasu.

V temi vstane pred menoj sključena postava starčka s palico v ro-

ki. Odgovori mi na moj nočni pozdrav in skrbno vpraša:

»Ali se nisi ustrašil, ti božji človek? Ničesar se ti ni treba bati. — Pes ni hudoben, ali zijalo hoče vedno lajati!« — Trije sedimo okrog ognja, slabotni stari, bistri mladenič enajstih let, oblečeni v cunje, in jaz, potnik brez strehe.

Starec se ves čas peča s kuhanjem krompirja v okajenem kotlu. — Z dolgo lesenjo žlico drega po njem, pokuša in pri tem mu udarja v oči ostri dim in gosta sopara iz kotla. — Mežika, kašlja, godrnja nekaj v brado, medtem ko tečejo solze iz njegovih starih oči. Zdi se, da je name popolnoma pozabil.

Bojazljivo me ošvigne deček od časa do časa z ukradenim, zvedavim otroškim pogledom, kakor da bi me hotel otipati v plapolajoči luči ognja od nog do glave, in vendar je boječ, ne upa se pričeti kakega razgovora. Iz teme nam včasih prodre nasproti hrpenje in kratko rezgetanje konj. Potem dvigne svojo glavo Barboska, ki ne leži daleč od nas, napne

Delavstvo, zavedaj se resnosti položaja in zato energično zahtevaj, da se odpre nevtralne strokovne organizacije, ki jih moraš utrditi in ojačiti za bodoči boj s svojo razredno zavednostjo, disciplino in proletarsko solidarnostjo! Zavedaj se tega, da je organizacija vse, ki se ji mora včasih podrediti posameznik v korist skupnosti!

Rudarji.

Iz strokovnega gibanja rudarjev.

V nedeljo, 18. t. m. se je vršil v Trbovljah javen rudarski shod pred rudniško restavracijo. Shoda so se tudi udeležili rudarji iz Zagorja in Hrastrnika. Shod se je imel baviti z davčnimi odtegljaji s strani družbe in s strokovno organizacijo rudarjev.

Kot prvi govornik je nastopil odvetnik g. dr. Dimnik, ki je v svojem govoru razlagal današnji položaj rudarjev, ki jih sili k temu, da osnujejo nevtralno strokovno organizacijo, kamor naj imajo pristop vsi delavci brez razlike na strankino pripadnost. Dejal je, da je danes že na vsakem oglu kaka strokovna organizacija, ki jih postavljajo posamezne politične stranke, zato da nalove delavce v svoje vrste. Nadalje je dejal, da danes delavstvo še ni popolnoma zapuščeno, ampak da ima še enega zaščitnika in prijatelja v osebi g. kraljevega namestnika Hribarja. Rudarji so molče poslušali izvajanja g. dr. Dimnika. Nato je nastopilo še nekaj govornikov iz delavskih vrst. Ko je bilo glede nove organizacije govor o tem, da bi se imenovala »Delavsko združenje za Slovenijo«, so zbrani rudarji zahtevali, da mora biti organizacija za celo Jugoslavijo.

Govoriti je hotel tudi soodr. Princ, Ali tedaj je prišel iz restavracije g. dr. Dimnik in mu rekel, da ne sme nihče govoriti, kdor stoji pod policijskim nadzorstvom. Čudno je to, da zastopnik glavarstva ni imel ničesar proti temu, da bi govoril soodr. Princ, ki je znan med rudarji kot trezen in nesebičen mož, dočim mu g. dr. Dimnik ni pustil govoriti. Za Jagodičem je nastopilo še nekaj govornikov, ki so se pečali zlasti z davčnimi odtegljaji. (Prinašamo tozadevno resolucijo.)

Končno je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki mora pregledati pravila nove organizacije in izvršiti vse ostale dolžnosti, ki jih ima pripravljalni odbor.

Med rudarji ni opaziti nobenega navdušenja za nove organizacije, ker se vedno ni rešena pritožba radi razpusta rudarskega Saveza, ki se je pečal samo s strokovnimi zadevami rudarjev in s piboril pretaklo leto slovenskim rudarjem lepo zmago nad tujimi kapitalisti, ki že desetletja izjemajo slovenskega delavca in to vedno pod zaščito oblasti. Mnogo je že bilo obljub, ali delavstvo je prišlo do prepričanja, da mu ne bo nihče pomagal, če si ne bo pomagalo samo. Zato pa potrebuje močno organizacijo, ki bo razširjena čez celo Jugoslavijo. Ker pa g. dr. Dimnik predlaga rudarjem organizacijo, ki bi naj bila omejena samo na Slove-

nijo, zato rudarji ne zaupajo tej novi organizaciji, ker prav dobro vedo, da mora vladati skupnost vseh jugoslovanskih rudarjev, če hočejo kaj doseči. Poleg tega je slabo nanje vplivalo tudi to, da ni smel govoriti soodr. Princ. Če ni svobode govora, potem je vsaka organizacija brezpomembna, ker bi bila taka organizacija samo igrača v rokah par oblastnikov. Tudi to rudarji že dobro poznajo. Take razmere so vladale v Čobalovi Uniji, vsled česar je tudi razpadla.

Ako je gospod kraljevi namestnik Hribar res prijatelj delavstva, kakor je trdil g. dr. Dimnik, potem naj predvsem zastavi svoj vpliv, da se čimprej reši pritožba radi razpustitve Saveza. Naj sodišče razsodi, če so voditelji Saveza izrabljali organizacijo v politične svrhe. Mislimo, da ni zdravo, da se med rudarji, ki so bili v ogromni večini organizirani v Savezu prej begajo z novo organizacijo, ki bi stala pod okriljem g. dr. Dimnika, ki hoče že takoj začetkom omejevali svobodo govora izkušnim rudarskim zaupnikom.

Resolucija, sprejeta na shodu v Trbovljah, dne 18. t. m.

Kr. finančnemu ministrstvu v Beogradu.

Delavstvo, zaposleno v revirjih trboveljske premogokopne družbe pada v čedalje bolj neznosno gospodarsko stanje. Cene življenjskih potrebščin, obutvi, obleki itd. rastejo od dne do dne, tako da so v splošnem poskočile cene povprečno za 30 do 50 %, delavstvo pa dela za isto plačo, kot jo je imelo v januarju in februarju t. l. Dasiravno predvideva zapisnik mezdne pogodbe čl. 8, da rudarsko glavarstvo po potrebi vsake tri mesece regulira plače po cenah življenjskih potrebščin, vendar do tega ni prišlo, ker je delavske zahteve pri zadnjih pogajanjih odbilo z motivacijo, da družba ne more zvišati prejemkov, ker je podjetje pasivno. Iz tega se razvidi, da štiti rudarsko glavarstvo družbo in ne delavstvo.

Pri zadnjih plačah pa je prišlo med delavstvo novo breme v obliki davkov, katerih ne bo moglo zmagovati in koje odteguje družba pri plačah. Čedalje bolj pogostoma se pojavljajo slučaji, da se morejo delavci vsled nizkih plač in davčne obremenitve zadolžiti ter na kredit v privatnih trgovinah nabavljati živila, ker jim le-teh družba v svojih konsumih ne da na upanje. (Dokaz Kočevje.)

Ob priliki mezdnih pogajanj med zastopniki trb. premogokopne družbe in zastopniki delavstva zaposlenega pri trb. prem. družbi, je le-ta hotela oddati delavcem mesto draginjske doklade živila po znižanih cenah, kar je bilo pred mezdnim pogajanjem v veljavi. Ker se je pa izkazalo, da družba ni oddajala predvidene količine življenjskih potrebščin, dostikrat pa so bile le-te pokvarjene ter neužitne, so delavski zastopniki družbin predlog odbili, ter predlagali, da se izplačuje draginjske doklade, s čimer je omogo-

čeno, da si delavstvo dobavlja dobra in užitna živila.

Delavstvo, zbrano na javnem shodu dne 18. dec. 1921 pred rudniško restavracijo, izjavlja sledeče:

1. Davek naj pobira davčna oblast in ne trboveljska premogokopna družba po svojih uradnikih, kateri izjavljajo onim, ki pridejo intervenirati glede davka, da se jim približno zaračunava davek.

2. Davek naj se pobira samo od plače in ne draginjskih doklad, ker smatra delavstvo draginjsko doklado kot živila, ker je družba hotela oddajati mesto draginjske doklade živila, katere so se potemtakem še poleg ne-

posrednega obdavčenja obdavčila posredno.

3. Davek, ki bi se ga pobiralo od plače brez draginjske doklade, naj plača družba, ker je s 1. julijem zvišala cene premogu, ne da bi zvišala mezde.

Za izjavo je glasovalo na javnem shodu 3000 do 3500 delavcev.

Trbovlje, dne 18. decembra 1921.

Mezdno gibanje rudarjev v Krmelju.

Ministrstvo za socialno politiko je poslalo v Krmelj dr. Lotriča, da prouči tamošnje razmere, in če mogoče, doseže sporazum med delavstvom in podjetnikom g. Jaklom, ki se ne drži podpisane pogodbe.

Mednarodni pregled.

Amerika.

Ustanovitev nove ameriške delavske stranke.

V najkrajšem času bo nastopila v javnosti v Ameriki nova delavska stranka pod imenom Workers Party of America (Delavska stranka Amerike). Pri pogajanjih o njenem sestavu sodeluje 14 delavskih organizacij, ki štejejo okrog 51.000 ljudi. Razen ameriških delavcev bodo vstopili v novo stranko finski, skandinavski, židovski, grški, irski, ogrski in italijanski delavci. Poslala je pozive na različne organizacije, ki so izstopile iz ameriške socialistične stranke iz protesta proti njenemu oportunizmu. Osnovni cilj stranke je: »Borba za uničenje kapitalizma potom diktature proletarijata, udeležba proletarijata v politični borbi in izpremenjenje delavskih organizacij v bojne organe razredne borbe proti kapitalizmu.« Stranka se bo organizirala na podlagi demokratičnega centralizma.

Pomiloščenje samo »socialno-demokratom.

Ob priliki sklepa o osvoboditvi Debsa je Harding izjavil, da ostanejo v ječah člani zveze »industrijskih delavcev sveta« in drugi »radikalni« delavci v proletarskem pokretu. Harding se je odločno izjavil proti pomiloščenju Džona Baldazzi in Čarlisa Ašleja, ki sta bila vržena v ječo vsled pripadnosti k »industrijskim delavcem sveta«. — To je meščanska demokracija.

Anglija.

Kongres angleških delavcev zahteva obširno pomoč gladojočim, upravičeno rednih trgovskih odnošajev z Rusijo in priznanje sovjetske vlade.

Kongres ujedinjenja trade-unionov, delavske stranke in parlamentske delavske frakcije je sprejel resolucijo, ki zahteva čim najhitrejšo pomoč ruskim gladojočim, odstranitev vseh zaprek za trgovino z Rusijo in priznanje sovjetske vlade. Predsednik kongresa Uoker je izjavil, da mora vzbuditi radost v srcih angleškega delavstva smelost in odločnost ruskega naroda v njegovi borbi, brez ozira na stališče angleškega delavstva napram boljševizmu. Zadovoljitev potreb Rusije je edino sredstvo za rešitev Evrope. Istočasno, ko v Povolžju stradajo, kurijo v Ameriki s pšenico, ki bi jo morali prepeljati v Rusijo in ostalo Evropo. Kar je storila Anglija doslej, je ničevno. (Kaj naj potem šele rečemo o zaslugi naše vlade za ruske gladojoče!! — Op. ur.)

Anglija za sklicanje mednarodne konference z udeležbo sovj. Rusije.

V pogovoru s predstavniki delavskih organizacij je Lloyd George izjavil:

»Anglija je bila prva država, ki je obnovila trgovske odnošaje z Rusijo brez ozira na politiko ostalih držav. Sedaj predlaga Rusija, da se skliče mednarodno konferenco. Anglija se bo brezdvomno udeležila te konference. Ali mislim, da bo preteklo nekaj časa, preden bodo hotele vse države udeležiti se te ruske konference. Vprašanje Rusije ni tako lahko. Ali vsa ta vprašanja se bodo rešila na sestanku med meno in Briandom (franc. min.

predsednik) prihodnji teden. Pozdravljam vsako inicijativo angleške delavske stranke v tem vprašanju.«

Rusija.

Rusija protestira proti rešitvi vprašanja Daljnega Vzhoda na washingtonski konferenci.

Ljudski komisar za zunanje zadeve, Čičerin, je poslal ententnim velešilam sledečo noto:

V notah z dne 19. junija in 2. novembra je ruska vlada protestirala proti sklicanju konference, ki bi reševala vprašanja, ki se neposredno tičejo ruskega naroda, brez udeležbe Rusije. Sedaj je ruska vlada prisiljena, da objavi poseben protest proti rešitvi vprašanja o vzhodni kitajski železniški progi brez sodelovanja Rusije. To vprašanje moreta rešiti le Rusija in Kitajska. Ruska vlada je izjavila svojo pripravljenost, da preda to progo Kitajski pod nekaterimi brezpogojno potrebnimi garancijami. Izročitev te proge se še ni izvršila in pravice Rusije na to progo ostanejo nedotakljive, kajti to vprašanje se more rešiti šele tedaj, ko bo dosežen sporazum med delegacijo ruske vlade in kitajsko vlado. Vsled tega je ruska vlada prisiljena, da protestira proti slehernemu sklepu washingtonske konference, ki bi omejeval pravice Rusije. Ruska vlada izjavlja, da ne priznava nikakovega vmešavanja v pravice ruskega delovnega ljudstva brez vednosti in soglasja vlade, ki predstavlja ruski narod. Ruska vlada je pripravljena, da zaščiti te pravice z vsemi sredstvi.

Dviganje produktivnosti dela.

V Belorusiji se je zvišalo proizvodnjanje za 100 %. Deset velikih parnih žag v caricinskem delu je prekoračilo predpisani delovni program za 55 %. Novgorodska Kulotinska manufaktura je dosegla 90 % proizvodnje sile mirnega časa.

Proizvajalna sila kovinarsko-steklarske veleindustrije se je zvišala za 100 % napram mirnemu času.

Pridobivanje premoga v Jekaterinskikh rudnikih se je zvišalo za 100 %.

Rumunija.

Rumunija preživlja sedaj resno politično krizo, ki bo po vsej verjetnosti privedla do novih volitev v parlament. Vlada se boji izida teh novih volitev, zlasti ker je prešlo 60 poslancev nacionalne stranke v opozicijo. Liberalna stranka izjavlja, da je pripravljena prevzeti vladu v svoje roke. Kmetjska stranka ne pozivlja samo kmetov, ampak tudi delavce, da se mora delovno ljudstvo mest in vasi združiti v skupni borbi proti peščici 10.000-15.000 bojarjev (rumunski veleposestniki). Ali delavstvo je napram temu pozivu nezaupno, ker je kmetjska stranka monarhistična. Komunisti ne smejo javno delati.

Madjarska.

Policijski načelnik mesta Budimpešte, je izdal naredbo, po kateri se najstrožje prepoveduje pozdrav »sodruge«, ker ta naziv spominja na čase sovjetskega režima.

ušesa, prisluškuje in vrže dolg, nekako zloben pogled na stran. Nato je zopet vse tiho...

Belimo si krompir, ga na gosto potresamo z debelo soljo in ga jemo molče, zamišljeni. Sliši se gibanje naših čeljusti... Ko sem vzel iz svoje vreče posušen, po solncu dišeč kruh, je starček zmajajoče stresel glavo:

»I-!« Kaj delaš ti, božji človek? Jej naš kruh, svojega prihrani... gotovo imaš še dolgo pot pred seboj. Mi imamo kmetjski kruh, mi vendar rastemo na zemlji... in ga pošlje komu Gospod. On ne pozabi na grešna bitja. In tudi sicer dajo kaj dobri ljudje... s pastirji in sirotami ima vendar vsakdo sočutje!«

Ko smo se nasitili, se je starček z globoko pobožnostjo prekrižal. — Deček je storil isto, ali na otročje hitri način, kakor se izvrši nezanimiv popravek.

»Vzemi jih!« s tem mi je podaril starček še štiri ostale krompirje, dobro ti bodo še prišli! Midva bova že jutraj v vasi in dobri ljudje nama bodo zopet kaj dali!«

»Ali je to tvoj vnuk, starček?« sem vprašal. —

»Fant? O ne! Jaz nimam nikogar na celem svetu! Vsi so mi pomrli... Tudi fant je sam, revež nikogar nima, sirota je... oba sva sirota... in tako naju je kmetjska občina dočela za to, da čuvava črede in da vršiva nočno varstvo konj!« Nežno se je obrnil k dečku: Vasjka, hočeš leči moj dobri otrok? Jaz bom že čuval!«

Dečkove oči so se zatislile, in videl sem, kako dolgo je skrbno gledal na otroka, podložil pod njegovo glavo prečo, otroško telo ogrnil s svojimi starim suknjičem in ga skrbno vanj zavil. Pri tem je ves čas nekaj samemu sebi godrnjal; nisem pa mogel razumeti, kaj.

Končno se je usedel na svoj prejšnji prostor. »Noči so mrzle«, je dejal. »ob tej uri zlobe bi utegnil še fant kaj stakniti!« Njegov glas nežno doni. »Kajti nikogar nima tu na svetu razen mene!« Konča otožno in s težkim vzdihom pristavi: »He, ti božji človek!«

Dalje prihodnjič.

Egipt.

Poostritev angleško-egiptskih pogajanj.

Angleška vlada je objavila diplomatski prepis angleško-egiptskih pogajanj.

Angleška vlada nastopa kot dobrotnica Egipta, kateremu se na noben način ne more odreči. Poudarjajoč trdno stališče, da ne odpokliče svojega vojaštva iz Egipta, je lord Allenby izjavil: »V interesu Egipta in v interesu Anglije bo vlada Njegovega Kraljevega Visočanstva neumorno nadaljevala in zasledovala svoj cilj kot pokroviteljica in zaščitnica Egipta.«

Z druge strani izjavlja egiptska delegacija, da angleška armada v Egiptu »znači okupacijo v popolnem smislu te besede in nasprotuje razumevanju neodvisnosti.«

Na izjavo Angležev, da je Egiptu potrebna Anglija, so Egipčani odgovorili: »Če Egipt potrebuje Anglijo, Egipt še tem bolj potrebuje samega sebe.« Na grožnjo Anglije so odgovorili:

»Mi smo pripravljeni nadaljevati boj brez strahu pred vsemi napori.«

Indija.

Kongres indijskih strokovnih organizacij zahteva samostojnost Indije. — Pozdrav sovjetski Rusiji.

Ta mesec se je vršil v Žarie (Indija) kongres indijskih strokovnih organizacij. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se zahteva samostojnost Indije in se pozivlja na bojkot angleškega blaga.

Delavski voditelj V. S. V. A. D. je izjavil v svojem govoru, da ne more nikaka sila zaustaviti napredovanja boljševizma v Indiji, če se znatno ne zboljša delavski položaj. Kongres je izjavil svojo solidarnost z angleškim proletariatom. Pozdravlja odločno borbo ruskega naroda in pozivlja mednarodni proletarijat, da pride na pomoč ruskim gladijočim v Povolžju.

Pred palačo, kjer se je vršil kongres, se je zbralo okrog 60.000 delavcev, ki so priredili manifestacije in demonstracije po mestu.

časopis tisti, kateri hoče na vsak način napraviti razdor v razredno-zavednih proletarskih vrstah.

Ko bi papir, katerega se porabi za soc. dem. tisk, občutil sramotno obrekovanje, katero se mu naloži v tiskarni, bi gotovo brcal s takim obupom, da bi vse stroje polomil. Samo to je škoda, da papir nima tistega občutka, kakor ga nimajo ljudje »Naprejevega« kalibra za — socializem.

Socializem in demokracija služi »Napreju« za »šminko« in »puder«, kakor stari devici, katera je svoja deviška leta in svojo lepoto zapravljala po zakotnih beznicah in temnih ulicah ter se obešala vsakemu na vrat, kdor jo je plačal, ne meneč se za svojo lepo in svežo barvo, katera ji je ginevala; prepozno spozna, da je pri razuzdanem življenju navsezadnje ostala na cedilu. Poslužujoč se »šminke« in

»pudra« pa lovi mesto častilcev — nočne veše.

Svetujemo ljudem okoli rakovega »Nazaj«, da opuste lov na veše ter se naj poročijo še z Muslimani, kateri so se izkazali kot izvrstni trgovci pri glasovanju za ustavo, pri katerih mogoče tudi njihovo glasilo dobi svoj delež, ter jim v tem oziru odpade skrb za vzdrževanje tiska, katerega so hoteli vrniti v strokovne organizacije in katerega naj bi podpiralo strokovno organizirano delavstvo potom prispevkov, kar jim je pa za enkrat izpodletelo.

Za danes naj zadostuje! Imamo v zalogi še odgovor »Napreju« z dne 9. dec., kar pride prihodnjič. Vesele božične praznike želimo Vam, sodr. urednik, kakor tudi vsem razredno zavednim sodrugom in bralcem »Del. novic«.

Jesenški kovinarji.

Domače vesti.

PRED KOMUNISTIČNIM PROCE-SOM V BELGRADU.

V Belgradu so končno dovršili priprave za končno sodno obravnavo proti komunistom. Gre za dva procesa: prvi radi atentata na kralja Aleksandra, drugi proti izvrševalnemu odboru komunistične stranke radi zvez z inozemstvom. Pričakujejo se senzacijonelna razkritja o mučenju aretirancev v ječah. To je sklepati po dopisniku »Slob. Tribune«, ki je izvedel od tistih, ki so bili nedavno izpuščeni sledeče:

»Aretirance so na najkrutejši način mučili. Policija in njeni uradniki, žandarji in en podporočnik so jetnike vsak dan do krvi pretepali. Jetnike so silili, da so morali po golih kolenih hoditi po ostro nasutih tleh. Žandarji in celo uradniki so silili aretirane komuniste, da se jim udajo, a ker tega niso hoteli, so jih do krvi bičali. Jetnike so mučili z lakoto, in ob najhujši letošnji vročini so dobivali samo opoldne in zvečer malo vode, tako da so trpeli vsled žeje strašne muke... Vse to se je godilo v Glavnjači, strašnem belgrajskem zaporu. Imen v interesu žrtv ne navedam, ker bi utegnile radi tega zopet trpeti. A prišel bo čas, ko se bo izvedelo vse. Na procesu pridejo ti škandali na dan...« — Komentarja menda k temu ni potreba.

Ministrska kriza je v glavnem rešena. Predsednik ministrstva bo še nadalje Pašić. Sicer se bo izmenjalo nekaj gospodov, v glavnem bo pa ostal novi kabinet isti in njegova politika isto tako reakcionarna. Zaprake dela samo vojno ministrstvo, ker je zanj preveč kandidatov. — Zakonodajni odbor je sprejel predlog o izenačenju uradniških plač in draginskih doklad. — Ker v Krmelju ministrski delegat dr. Lotrič ni dosegel sporazuma med

podjetnikom g. Jakliom in rudarji, ki jih je okrog 500, bo končni spor rešila posebna komisija, ki bo podrobno pregledala gospodarsko in socialno stanje rudnika. — Trboveljska premogokopna družba je na seji upravnega sveta z dne 20. t. m. sklenila, da osnuje centralno ravnanje v Ljubljani. Štirje jugoslovanski člani upravnega sveta bodo tvorili izvrševalni odbor družbe in bodo samostojno sklepali o vseh zadevah, ki se tičejo družbenih podjetij v Jugoslaviji. Obenem je družba sklenila, da prenese tudi glavno knjigovodstvo z Dunaja v Ljubljano. — Finančni odsek je rešil naredbo o zmanjšanju števila državnega uradništva. Naredba določa, da se sestavi komisija iz narodnih poslancev in zastopnikov uradniških organizacij, ki bo pripravila vse potrebno za revizijo sedanjega uradništva. In sicer mislijo uradnike, ki so odveč, v bivših avstro-ogrskih pokrajinah odpustiti, v Srbiji jih pa upokojiti. —

Gl. uredniku »Del. Novic« je umrla sestra v svoji najlepši dobi. — Izrekamo sožalje.

Ur. in upr.

FRANC PERDAN.

Ob sklepu lista smo prejeli vest, da je umrl vsled bolezni, ki si jo je nakopal v političnem zaporu, Franc Perdan, kurjač južne železnice, občinski odbornik in kandidat za narodnega poselnika. — Ker je bil neumoren borilec za interese proletarijata, pozivamo vse delavstvo, da se številno udeleži njegovega pogreba, ki se vrši jutri v petek ob 16. uri iz dež. bolnice.

imaš dvojne stroške: enkrat plačaš za bolniško blagajno in drugič moraš plačati privatnega zdravnika. Se vidi, da smo v državi, kjer je uvedel dr. Kukovec najpopolnejšo socialno zakonodajo, ki je sploh mogoča na svetu. **Železničar.**

Ker je poslalo nekaj naročnikov po čeku naročnino brez navedbe svojega naslova, opozarjamo vse, da napišejo na ček svoj natančen naslov, da se jim more list dostaviti.

Upravištvu.

Vsem cenjenim naročnikom in so-mišljenikom vesele božične praznike! **Uredništvo in upravištvu.**

Delavci in revni kmetje! Z novim letom mislimo začeti izdajati »Del. Novice« trikrat na teden. Zato pridobivajte nove naročnike, nabirajte za tiskovni sklad lista, da pokažete razumevanje važnosti proletarskega tiska! Vsak naj pridobi vsaj še enega naročnika! Zahtevajte povsod »Delavske Novice«!

Mladinski vestnik.

Nekaj vprašanj mladim delavcem v razmišljanje.

1. Mladi proletarec, ali živiš življenje, ki je vredno človeka?
2. Ali uživaš zemeljske dobrine?
3. Čigava je zemlja in čigava hiša, v kateri stanuješ?
4. Za koga delaš vsak dan?
5. Tvoj oče, tvoja mati in ti sam, ki vsaki dan opravljate težko delo, zakaj nimate niti najpotrebnejšega za življenje?
6. Ali nisi ti suženj svojih gospodarjev?

7. Ali se smeš učiti tega, kar bi te veselilo? In zakaj ne?
8. Ali ti je mogoče, da se raduješ lepot tega sveta?
9. Zakaj ne dosežeš starosti?
10. Zakaj umre delavec tako zgodaj?
11. Kaj ti daje tvoja takozvana domovina?
12. Ali imaš ti kake pravice?
13. Ali nisi tudi ti človek?
14. Kako boš prišel do svojih pravic?

Razmislite o tem, mladi proletarci in pošljite odgovor uredništvu!

Dopisi.

Hrastnik. — »Nazaj« je v 278. štef. prinesel dopis iz Hrastnika pod naslovom »bratomorilci na delu«. Strokovna org. unija rudarjev je namreč sklicala shod v dvorani konsumnega društva. Kakor poroča »Nazaj«, je bila dvorana že pred napovedanim časom nabito-polna, toda dičil dopisnik je pozabil povedati to, da pretežna večina teh zborovalcev niso bili somišljeniki slavne, že 30 let stare unije, ali takozvane social-patriotske, pardon, demokratske stranke. Na tem shodu je suhoparno poročal g. Leskovšek, sedanjí tajnik strok. komisije v Celju, ki si je pridobil nevenljivih zaslug v l. 1918. ob prevratu pri rekvizicijah kot načelnik takozvane narodne straže. Dopisnik »Nazaj«-a se je tako poglubil v celo stvar, da je medklice rudarjev smatral za odobravanja govornikovih izjav. Niti tega ni dopisnik opazil, ali pa je morda pozabil to napisati, da je spravi rudarje g. Leskovšek s svojim neslanim govorom tako daleč, da mu niso več pustili govoriti. Le z obljubo, da bo kmalu končal svojo polomijo in da dobi potem vsak besedo, ter s posredovanjem nekaterih zaupnikov II. rud. skupine se je posrečilo, zopet vzpostaviti mir in red. Edino, kar je g. Leskovšek prav povedal, je bilo to, da postane strelni mojster ali pa paznik oni, ki je bolj prilizen, ali pozabil je pripomniti, da velja to samo odbornike »social«-špijonske stranke.

Upamo, da so gg. social-izdajalci videli, da jih naše delavstvo ne mara, ker jih predobro pozna. Na njihov lim ne poide nikdo več, ki je še pri zdravi pameti, kajti »bratomorilci« so oni sami, čeprav druge tako nazivajo! Doživeli so zopet eno blamažo; samo to je, da so blamaž že zdavnaj vajeni ti gospodje! So pač kot dvoživke, ki jim je vseeno, če so v vodi ali pa na suhem. **Več rudarjev.**

Hrastnik. — V 278. štef. »Nazaj«-a me osebno napada »Nazaj«-ev dopisnik, da sem »čvekal« o stvarih, ki ne spadajo v moj delokrog, oziroma v delokrog rudarskega odbora, da sem hvalil klerikalce in nar. socialiste. Primoran sem to njegovo laž dementirati, ker jaz nisem hvalil ne te, ne one stranke, ampak sem poudarjal, da je II. rud. skup.

nevtralna, kar je njena dolžnost. Poročal sem o poteku sej II. rud. skupine, ki so se jih udeležili klerikalci in nar. socialisti, »social«-demokrati pa ne, kljub temu, da bi moral priti g. Krušič. Ker pa nismo poslali ponj kočijo, ga pa seveda ni bilo k seji. Ker pa gg. Leskovšku in Malovrhu ni bilo prijetno, da sem to ljudem sporočil, sta začela zavijati moj govor, češ da sem hvalil klerikalce in nar. socialiste. Ko sta bila pri kraju s svojim zavijanjem, sem jima odgovoril, da ne morem biti prištaš nobene meščanske stranke in ravno tako tudi ne »social«-demokratične stranke, ker je tudi ta izvršila nešteto zločinov nad delovnim ljudstvom, izmed katerih je glavni ta, da so glasovali za svetovno klanje in vojne kredite. Najbolj imenitno je pa to, da dopisnik »Nazaj«-a tako očitno laže, da priznava to sami člani »social«-dem. org., ki so sprevideli, da tej stranki in temu listu ne morejo več ničesar verjeti, ker so bili sami na shodu ter slišati na lastno nšesa celo stvar. Sedaj se naravnost zgražajo nad tem lažnjivim člankom »Nazaj«-a, ki je demagoški, kakor so gg. okrog »Nazaj«-a.

Delavstvo ni več tako nevedno, kakor je bilo nekdanj in izprevidelo je, da nimajo ničesar iskati v stranki, ki imenuje rudarje-smrkavce. — Končno me je še demagoško napadel g. Verden in blebetal o stvarih, katerih niti malo ne razume. Ko sem pa jaz ponovno prošil za besedo, mi je niso hoteli dati, ker so dobro vedeli, da jih bom prav pošteno okrtal in jim napravil novo sramoto. Izgovarjali so se, da nisem njihov član. **Poštenega boja se torej izogibljajo gg. social-špijoni.**

Onega dopisnika pa pozivljam, da se nemudoma podpiše s svojim pravim imenom, če ima le še količkaj časti v sebi. Če pa ne izvoli sam izdati svojega imena, ga bom pa objavil jaz.

Bedenik, Franc, rudar v Hrastniku.

Jesenice.

Sodrug urednik! Kaj pravite Vi k zlobnemu očitaniu »Napreju« z dne 3. in 9. decembra t. l., kateri očita »Delavskim novicam« namen razbijanja proletarskih organizacij.

Kovinarji na Jesenicah smo pa trdno prepričani, da je ravno soc. dem.

Kakšna je bolniška oskrba za uslužbence juž. železnice.

Uslužbenci, ki so bolni in stanujejo izven Ljubljane, so primorani iskati zdravniško pomoč v Ljubljani. Uradne ure se vrše od 11-12. ure in od 13-14. ure. Zadnji vlak pride ob 10. uri 45 min. Zato imajo bolniki na razpolago čakalnico poleg bolniške sobe. Bolniki smejo ostati v čakalnici samo do dvanaestih, potem jih nažene sluga z izgovorom, da mora zakleniti, ker gre h kosilu. Bolniki se morajo torej eno uro na cesti sprehajati, ko so že itak tako slabotni in morajo vrhutega še na mrazu stati. Gospod ravnatelj, da bi vendar vi enkrat to poskusili, pa bi gotovo tega nikomur več ne želeli. Zato napravite v tem oziru red, ker kaj takega se ne godi nikjer drugje. Ko pride bolnik na vrsto, mu zdravnik kratkoma napiše neko zdravilo, ki bolniku ne koristi, če ga popije 1 l. Zdravniška pomoč na železnici za navadne uslužbence je pač samo ime in nič drugega. Če se hoče bolnik v resnici pozdraviti, mora iskati privatne zdravniške pomoči, tako da

Ven s politiko v strokovnih organizacijah!